

БОГАТИРЬОВ Петро Григорович (Богатырёв Пётр Григорьевич; 04(16). 01. 1893, м. Саратов, Росія — 18. 08. 1971, Москва) — російський літературознавець, мовознавець, мистецтвознавець. Закін. Моск. університет (1918). Один із засн. Моск. і Празького лінгвіст. гуртків. 1921–40 працював у Братислав. та Моск. (1940 — проф.) університетах. Займався порівнял. вивченням фольклору, нар. театру, вірувань і обрядів у слов'ян, досліджував рос. класичну літературу. Провадив археогр. роботу, обстежив більш як 50 архівосховищ Чехо-Словаччини, організовував етнол. експедиції. Значне місце в наук. доробку Б. посідає вивчення укр. фольклору, обрядів, ритуал. звичаїв, вірувань, легенд і переказів переважно Підкарпат. регіону: «Actes magiques, rites et croyances en Russie Subcarpathique» (Paris, 1929), «“Палазник” у южных славян, мадьяр, поляков, словаков и украинцев» (Краков, 1936), «Фольклорні сказання про опришків Західної України» (1941). У дослідж. прагнув використати статич. (синхронний) метод Ф. де Соссюра. Синхрон. аналіз календар. і сімей. обрядів та звичаїв, оповідань закарпат. селян про надприродні істоти і явища виявив постійну зміну форми і функцій цих етногр. фактів, дав змогу класифікувати обряди залежно від магіч. функції, простежити, як естет. функція під час переходу

мотивованої магіч. дії в немотивов. обряд стає домінантною. Це підводить до важливого для розуміння естет. закономірностей в етногр. матеріалі висновку про співвідношення естет. і позаестет. функції в обряд. дійстві. Досліджував укр.-чес.-словацькі фольклорні та культурні зв'язки, а також нар. театр: «Чешский кукольный и русский народный театр» (Берлин; Петроград, 1923); «Zidové divadlo české a slovenské» (Praha, 1940). У епіч. творчості торкається питань взаємодії фольклор. та літ. творів Київ. Русі, зокрема «Слова о полку Ігоревім». Неповну бібліографію праць Б. з українознавства вміщено в його кн. «Вопросы теории народного творчества» (Москва, 1971). У серед. 30-х рр. «проходив» (заочно) у «справі славистів», за якою репресовано академік В. Перетца, М. Дурново, М. Сперанського та ін.

Основні праці

Славянская филология в России за годы войны и революции. Берлин, 1923 (співавтор); Les jeux dans les rites funebres en Russie Subcarpathique // Le monde Slave. 1926. Vol. 3, № 11; «Пам'ятка» підкарпатського селянина // Україна. К., 1927. Кн. 5; 3 листування Франтішка Ржегоржа (Листи І. Франка, М. Павлика, Б. Грінченка) // За сто літ. К., 1929. Кн. 4; Обзор переводов «Слова о полку Игореве» и статей о нем, вышедших в Чехословакии после второй мировой войны // Тр. Отдела древнерус. лит-ры Ин-та рус. лит-ры АН СССР. Москва; Ленинград, 1954. Т. 10; Русское народное поэтическое творчество: Учеб. пособ. Москва, 1956; Некоторые задачи сравнительного изучения эпоса славянских народов. Москва, 1958; Словацкие эпические рассказы и лиро-эпические песни («Збойницький цикл»). Москва, 1963; Вопросы теории народного искусства. Москва, 1971.

Рекомендована література

1. Усачева В. В. Духовная культура народов Карпатского региона в трудах П. Г. Богатырева // Славяноведение. 1994. № 3;
2. Сорокина С. П. П. Г. Богатырев и русская формальная школа // Архетипы в фольклоре и лит-ре. Кемерово, 1994.

І. Д. Бажинов

Бібліографічний опис:

Богатирьов Петро Григорович / І. Д. Бажинов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-35736>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).